

İktidarın Mekânı Olarak Bir “Ders” ve Öteki(ler) Olarak “Öğrenciler”

*

A “Course” as the Space of Power and “Students” as Others

Hakkı Yırtıcı

Özet

Mekânın asıl belirleyicisi olan iktidar ile bu mekânı paylaşan farklı toplumsal gruplar arasındaki ilişki çeşitli ölçeklerde kendisini tekrar eder. Ulus devletler, coğrafi parçalar, kentler ve en küçük mekansal birim olarak “yer”ler bu çerçevede düşünülebilir. Yazıda bir mikro kozmos olarak, içeriği mekân ve iktidar arasındaki ilişki olan bir dersin kendisinin içeriğe nasıl dahil edildiği ele alınmaktadır. Dersi veren ile dersi alanlar arasındaki ilişki, de Certau’nun stratejiler ve taktikler kavramı üstünden ele alınmakta ve bunların dersin işleyişini zaman içinde nasıl dönüştürdüğü; mekân ve zaman kullanımı stratejileri ve buna karşı geliştirilen taktikler anlatılmaktadır. Bu dersin yöntemi ve işleyişi hazırlanırken esas amaçlardan biri, sahip olduğumuz bireysel hak ve özgürlükler, adalet ve demokrasi gibi soyut kavramların “burada ve şimdi” nasıl tecelli edeceğini keşfetmektir.

Anahtar kelimeler: iktidar ve mekân, ötekiler, stratejiler ve taktikler

Abstract

The relationship between power, which is the real determinant of space, and different social groups that share that space repeats itself in various scales. Nation-states, geographical segments, cities and “locale”s as the smallest spatial units can be considered within this framework. In the essay how a course, as a microcosm, whose content is the relationship between space and power, itself is included into the content is addressed. The relationship between the instructor and the instructed is handled by means of de Certau’s concept of strategies and tactics; and how the strategies and the tactics transform the delivery of the course, and the strategies of space and time use and the tactics developed against them are recounted. One of the main goals of the course in the process of its preparation in terms of its method and delivery has been to discover how such abstract concepts we have as individual rights and freedoms, and justice and democracy will be actualized “here and now”.

Keywords: power and space, others, strategies and tactics

Giriş: Okuyucuya İki Açıklama

Okuyucu için en baştan şunu belirtmek istiyorum. Bu yazının akademik bir makale olduğu söylenemez. Kent ve toplum yazım alanına bakıldığında, genellikle, toplumsal gruplar ve sınıflar arasındaki ilişkilerin yutarıdan bir bakışla ele alındığı, mümkün olduğunca tarafsız bir şekilde olguların incelendiği ve eleştirinin bunlar içinden yapıldığı görülür. Kuşkusuz yazarın kendi kişiselliği metnin içindedir; ancak bu durumun üstü bilimsel bir tavır içinde akademik referanslar ve alan örneklemeleri ile örtülür ki bu da çok doğaldır. Burada bu dilin dışına çıkmaya çalışacağım. Ancak bu yazının sadece kendi kişisel görüş ve düşüncelerimi ortaya koyduğum bir deneme niteliğinde olduğunu söylemek de zor. Eğer muhakkak nitelendirmek gerekirse, akademik bir makale ile deneme niteliğindeki bir düzyazı arasında salındığını söylemek en doğrusu olacaktır.

Sanırım yazının başlığına bakarak okuyucunun aklına ilk anda gelebilecek bir soru ve eleştiriye de cevap vermek gerekiyor. Beş yıldır üniversitede ders veren bir öğretim üyesi olarak ne öğrenciyi bir öteki olarak niteleyip, onları kendimden uzaklaştırma ne de yaptığı işe karşı yabancılaşma eğiliminde olan biriyim. Hatta bunun tam tersinin söyleneceğini umuyorum. Ancak bu durum dersi alan öğrenci ile dersi veren öğretim üyesi arasında bir iktidar ilişkisi olmadığı ve bunun dersin verildiği mekanda da birebir yaşanmadığı anlamına gelmiyor. Tam tersi bu ikili ilişkinin farkında olmak, her ders verende zamanla ortaya çıktığını düşündüğüm ve biraz önce bahsettiğim ötekileştirme ve yabancılaşma eğiliminin sorunlarına karşı tetikte olmayı sağlayacaktır düşüncesindeyim.

Bu yazıyı ilk olarak “İktidarın Mekânı Olarak Kent ve Öteki(ler)” başlığı altında kurgulamıştım. Makalenin ana fikrini iktidarın toplumsal grupları kontrol etmek için mekânı yeniden nasıl düzenlediği ve bu durum karşısında öteki denilen tek, homojen olamayan bir grup olarak öteki(ler)in ne tür tavırlar sergilediği, kendi varoluşlarını nasıl sağladıklarını oluşturacaktı. Ancak bu kadar geniş bir konunun bu yazının sınırlarını aşacağını düşündüm ve bu fikri, beş yıldır tam da bu konuda verdiğim ve dersin işleyişini de konunun bir parçası olarak kurguladığım bir alana taşımaya karar verdim. Burada hem dersin içeriğini ama daha da

önemlisi dersin kendisinin bir toplumsal mikro kozmos olarak ürettiği kişiler arası iktidar ilişkilerini inceleyeceğim.

Yazının Düşünsel Arka Planı

1960'ların sonlarından itibaren tarih yazımında ve toplumsal olgulara bakışta önemli bir değişim gerçekleşti. Modernliğin büyük harflerle ve baskın olanın dili ile yazılan, kalın çizgilerle çerçevesi çizilmiş ve her şeye yukardan bakan anlayışının yerine mikro tarih yazımı ve mikro iktidar ilişkilerini deşifre eden bir anlayış gelişti. Batının beyaz, sağlıklı, erkek dili dışındaki ötekilerin sesleri ve dili keşfedildi; daha doğrusu ötekiler ilk defa kendi durumlarını ifade edebilecekleri, dünyalarını anlamlandırabilecekleri, iktidarın dili dışında, bir dil geliştirebildiler. Bu dil büyük hikayelerle ilgilenmiyordu. Buna gündelik olanın dilinin keşfi ya da yukardan dayatılan büyük hikayeler tarafından görünmez kılınan sıradan insanların varoluş ve kendilerini dünyanın bir parçası hissettirecek bir anlam dünyası kurmanın çabası diyebiliriz. Bu yeni dil içinden deliliğin tarihinden yemek yapmanın tarihine uzanan geniş bir mikro tarih yazımı ve kadınların, eşcinsellerin, farklı kültürel kimliklerin kıscası sadece sınıfsal ayrımlarla anlamlandırılmayacak farklı varoluşların iktidar ile yeni mücadele etme biçimleri ortaya çıktı.

Burada ele alınan dersin mekan-zaman organizasyonunu ve bunun yarattığı alan içindeki aktörlerin kendi içlerindeki iktidar mücadelesini, bir önceki paragrafta tarif edilen anlayış içinden, de Certeau'nun (2009: 110-116) "strateji" ve "taktik" kavramlarına dayanarak analiz edeceğim. Strateji kurumsaldır; yani doğrudan iktidarın ürettiği bir araç ya da sistemdir. İktidar kendi belirlediği sınırlar içinde yine önceden kuralları belirlenmiş bir sistemin işlemesi için stratejiler üretir. Bu şekli ile mekan üzerinde mutlak bir hakimiyet kurma iddiasındadır. Bu mülkiyet iddiası mekanın zaman üzerindeki tahakkümünü sağlar. Geneldir ve yukardan bakar. Bu şekli ile hantaldır da. Kendi sınırları dahilinde, yere bağlı anlık ve gündelik "olay"lar karşısında, stratejisini yeniden üretmek konusunda yavaş kalır ve esnek olamaz. Taktik ise iktidarın mekanını paylaşanlar tarafından üretilir. Strateji gibi bütünsel değildir. Farklı zaman ve durumlarda, farklı kişiler tarafından, her defasında farklı şekillerde ve anlık üretilir. Bu şekli ile iktidarın stratejisinde çatlaklar oluşturur; çıkan

fırsatları değerlendirir; yere, ana ve bireye bağlı olarak özgün bir şekilde gerçekleşir. Kısacası taktik iktidarın dayattığı strateji karşısında gündelik hayatı paylaşılanların ürettiği öngörülemez bir dizi eylem içerir.

Aslında stratejiler ve taktikler, özne özelinde bakıldığında, iki ayrı uçta durmazlar. Özne hem stratejinin koruyucusu ve sürekliliğinin bir parçası hem de buna karşı çeşitli taktiklerin üreticisi konumunda olabilir. Eğer bunu sözünü ettiğim ders üzerinden düşünecek olursak şöyle bir şey tarif edilebilir: Üniversitelerin eğitim stratejileri dahilinde ortada bir ders ve bunun mekan-zaman kurgusu bulunuyor. Belirli bir sınıfta, belirli bir zaman aralığında, içeriği ve programı önceden belirlenmiş bir dersten bahsediyoruz. Burada dersi veren kişi, eğitim stratejisinin bir koruyucusu ve yeniden üreticisi konumunda olur. Dersi veren kişi aynı zamanda kendi ders anlatma biçimi, dersin kurgusu ile kendi özgün stratejisini de üretir. Bu üst stratejilerin dışında, dersin o mekanda ve zaman aralığında gerçekleşme anında ise dersi verenin stratejileri ile dersi alanların taktikleri buluşur ve birbirlerini etkiler, yeniden üretir ve değiştirirler. Aslında söylediğim şey çok tanıdık, her dersin doğasında olan bir şey.

Bu yazıda bir dersin kendisini, dersin içeriğinin bir parçası haline nasıl getirmeye dendiğimi; buna dayalı kişisel gözlemlerimi ve düşüncelerimi dile getirmeye çalışacağım. Önce dersin içeriği ve amacına değindikten sonra beş yıllık süre içinde karşılıklı etkileşimle dersin mikro kozmosunun nasıl oluştuğu ve dönüştüğünü ele alacağım.

Dersin İçeriği ve Amacı

Sözü edilen ders, İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde, 7. ve 8. yarıyıl lisans öğrencilerine Sinema, Modernlik ve Mimarlık I ve II olarak, iki dönem boyunca seçmeli ders olarak verilmektedir. Dersin amacı sinemanın görsel dili kullanılarak mekan ile toplumsal yapılanmalar arasındaki güçlü bağı ve bunların arkasında yatan iktidar ilişkilerini göstermek ve çözümlenektir.

İlk yarıyılta ders Freud'un (1996) Totem ve Tabu isimli kitabına referansla, H. G. Wells'in 1896 tarihli The Island of Dr. Moreau isimli kitabından sinemaya 1996 yılında aynı isimle uyarlanan ve yönetmenliğini John Frankenheimer'in yaptığı filmle başlamaktadır. Film kapsamında

insan denilen hayvanın, sürüden toplum olma durumuna nasıl geçtiği ve iktidarın asıl kaynağı olan babanın öldürülerek, yeni iktidar ilişkilerinin kurulması ve paylaşılması konusuna değinilmektedir. Dönemin diğer önemli filmleri arasında, ilkel ve medeni dünya arasındaki çizginin ne kadar ince olduğunu gösteren, Harry Hook'un Lord of the Flies; modernitenin ötekiye bakışını anlatan, Luis Bunuel'in Robinson Crusoe sayılabilir. Gelenek, modernite ve postmodernite kavramları için de sırasıyla Jacques Tati'nin Mon Oncle, Charlie Chaplin'in Modern Times ve Gary Ross'un Pleasantville filmleri gösterilmektedir. Böylelikle öğrenciler, mimarlık lisans eğitiminde oldukça yetersiz ele alındığını düşündüğüm, temel toplum bilimleri kavramları ile tanışmış ve dersin bir sonraki dönem verilen ikinci ve asıl kısmına hazırlanmış olmaktadır.

İkinci dönemin konusunu mekan ve iktidar arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Dersin sloganı "mimarlık bir mekan ve zaman organizasyonudur" cümlesidir. Mekan kelimesinin etimolojik anlamı "olayın geçtiği yer"dir (Eyuboğlu, 2004: 479). Olayın geçtiği mekan ise çeşitli iktidar mücadelelerine sahne olan, farklı ideolojilerin çatıştığı, sosyo-ekonomik değişimlere maruz kalan, toplumsal sınıf farklılıklarına dayalı mücadele biçimlerinin yaşandığı, kültürel ve etnik kimliklerin bulunduğu karmaşık ve çok boyutlu bir alandır. Coğrafya ölçeğinden kente, kentten en küçük mekansal birim olan yere, her ölçekteki mekansal örgütlenme bir mekan ve zaman organizasyonu içerir. Hem yapıları fiziksel çevreyi üreten aktörlerin hem de bu mekansal kurguyu kullananların ideolojik, kültürel ve ekonomik yapılarındaki gerçek yerinin anlaşılması ve tüm bu süreçlerin içinde birer özne olarak varolabilmeleri dersin ikinci bölümünün amacını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda "kontrol mekanları" başlığı altında Alex Proyas'ın Dark City, Michael Bay'ın The Island, Peter Weir'ın The Truman Show, Michael Radford'un 1984 filmleri gösterilerek, mekan ve zamanın kontrolünün toplumsal yapılar ve gündelik hayatla ilişkisine değinilmekte; "kapatılma mekanları" başlığı altında Rodrigo Pla'nın La Zona, Paul Rudnick'in The Stepford Wives, Mathieu Kassovitz'in La Haine filmleri gösterilerek, konut alanlarının özellikle de kapalı konut yerleşmelerinin oluşturduğu öteki(ler) tarif edilmekte; "yok yerler" (Auge, 1992) başlığı altında Steven Spielberg'in The Terminal, Sofia Coppola'nın Lost In Translation filmleri gösterilerek, havaalanı, alışveriş merkezleri, üniver-

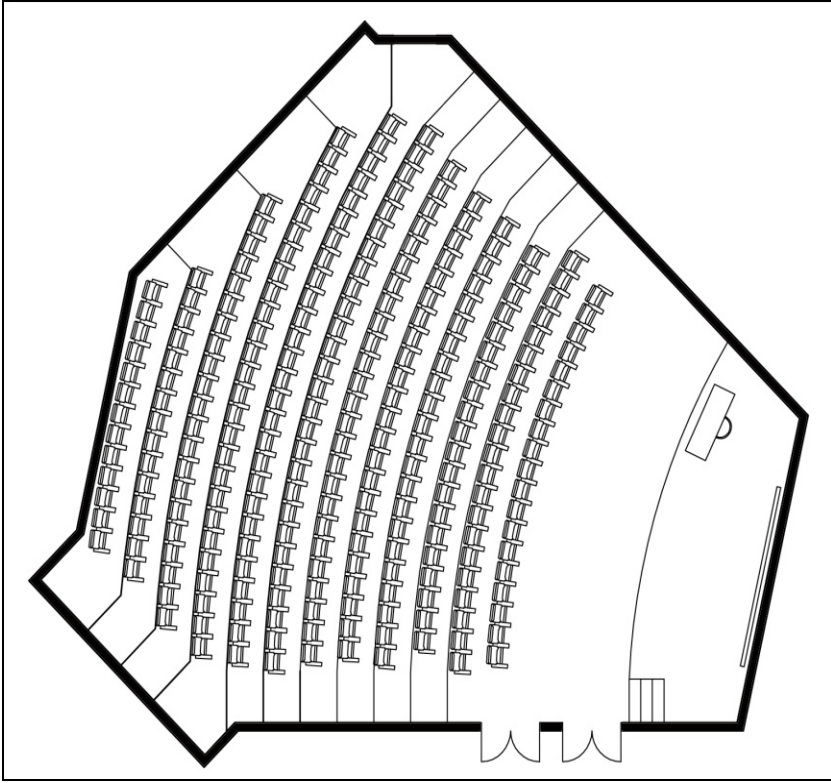
siteler gibi mekanların ne tür kurallar dizgesi ile bu mekanlardaki yaşamı, kendi oluşturdukları metinlerin içine hapsettiği telaffuz edilmekte ve "beden-mekan" başlığı altında Andrew Niccol'un Gattaca, David Cronenberg'in eXistenZ filmleri ile de bedeninin iktidar tarafından nasıl kontrol edildiği ve nesneleştirildiği konusu ele alınmaktadır.

Ders ve Öğrenciler ya da Stratejiler ve Taktikler

İnsanın sürü olma halinden toplum olma haline geçişinde, iktidar ilişkilerinin oluşması ve paylaşılması temel özelliklerden biridir. Bu şekli ile her tür ve ölçekte toplumsal yapılanma doğrudan iktidar ilişkilerine dayanmaktadır ve kaçınılmazdır. Burada önemli olan iktidar ilişkileri değil, bu ilişkilerin nasıl kurulduğudur. Hepimiz bireysel hak ve özgürlükler, adalet ve demokrasi gibi soyut kavramlara sahibiz. Asıl mesele bu kavramların "burada ve şimdi" nasıl tecelli edeceğini keşfetmektir. Bu dersin yöntemini ve işleyişini ele alırken aklımda olan soru(n) bu idi. Bu sorunu ortaya koymak yani dersin kendisini dersin içeriğinin bir parçası yapmak amacıyla her sene dersin 11. haftasında, "burada ve şimdi" ne tür iktidar ilişkileri kurulduğu ve bunun mekan-zamanla olan ilişkisi tartışılmakta ve analiz edilmektedir.

Her ders, dersi verenin belirli bir zaman aralığında, önceden ilan edilmiş bir programı işleme ve belirli değerlendirme kriterleri ile dersi alanları değerlendirmesi ile dersi alanların derse zamanında ve düzenli katılımı, işleyişin parçası olması ve dönem sonu değerlendirmesinde istenen kriterler çerçevesinde başarılarının değerlendirilmesi temelinde bir dizi sorumluluk barındırır. Bu, dersi veren ile alanlar arasında bir toplumsal sözleşmedir. Ancak bu ikili ilişki eşit değildir. Bir tarafta değerlendiren diğer tarafta da değerlendirilenler vardır; yani iktidar ilişkisi vardır. Bu açıdan bakıldığında ders, birinin birisine zorla sorumluluklarını yerine getirtmesidir. İki insan arasındaki iktidar ilişkisidir. Ve doğası gereği, dersi alanlar dersi verene içten içe kırgındır. Sınırları zorlamak, hazırlatana başkaldırmak ister. Dersi veren de dersin kendi çizdiği sınırlar içinde kalmasını, kendi iktidarının sarsılmamasını ister. Dersi alan da veren de bu reflekslerle davranır. Böylelikle dersin kendi mekan ve zaman organizasyonu, stratejilerin ve taktiklerin çarpıştığı bir mücadele alanına dönüşür.

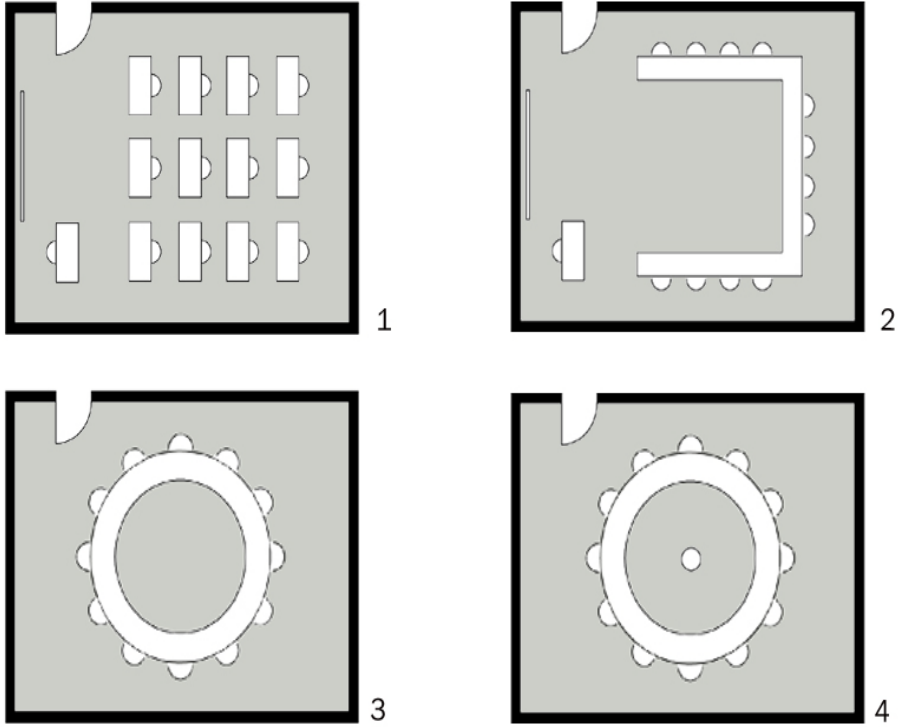
Şimdi dersin kendisine odaklanacak olursak, ders esnasında ilk yirmi dakika film hakkında kısa bir bilgi verilmekte, ardından filmin tamamı seyredilmekte, en sonunda ise yaklaşık bir saatlik bir ortak tartışma bölümü olmaktadır. Dersin ilk iki bölümü alışıldık ders şeması çerçevesinde gerçekleşirken, tartışma bölümü dersliğin mevcut mekansal düzeni üzerinden yeni okumalara imkan tanımaktadır.

Resim 1: Sinema, Modernlik ve Mimarlık dersinin yapıldığı sınıfın planı

Derslik, anfi düzeninde olsa da esas olarak herkesin ilkokuldan beri alışık olduğu bir plana sahip. Bir yanda art arda sıralanmış oturma yerleri, karşısında ise dersi verenin oturduğu bir masa ve filmlerin gösterildi-

ği bir perde bulunmakta. Bu, sadece basit bir kullanım düzenlemesi değildir. Aynı zamanda birtakım ön kabulleri barındırır. Mekansal düzenlemelerin arkasında yatan anlamları okumak için aşağıdaki şema daha açıklayıcı olacaktır.

Resim 2: Mekan kullanımının ürettiği kişiler arası ilişki şeması

Bir numaralı plan şeması kendisini “bilen” olarak tanımlayan bir kişi ve bu anlamı kabul eden ve yeniden üreten “bilmeyen”ler üzerine kuruludur. Bu ön kabul bilen ve bilmeyenler tarafından ortak olarak üretilir. Böylelikle bir dersin varlığını, düzenini ve sürekliliğini oluşturan en temel toplumsal ilişki oluşturulmuş olur. Sıra düzeni ise öğrenciler arasında ön ve arka sıralarda oturanlar olarak bir hiyerarşi yaratmaktadır. An-

çak beş yıllık gözlemlerime dayanarak, en amiyane tabir ile bu oturma şemasının önde çalışkan arkada tembel ya da önde derste daha katılımcı ve arkada daha az katılımcı öğrenciler şeklinde bir klişe yaratmadığını söyleyebilirim. Her sene istinasız bir şekilde “muhalif” olarak nitelendirildiğim öğrenciler arka sıralara oturmakta ve dersin tartışma bölümüne etkin bir şekilde katılmaktadırlar. Genellikle de çerçevesini çizmeye çalıştığım tartışmanın dışına çıkmak yönünde bir eğilimleri olmaktadır. Orta sıralar dönemin başında çoğunlukla sessiz olan ve ancak ilerleyen haftalarda tartışmalara aktif olarak katılan bir öğrenci grubunu barındırmaktadır. Ön iki sırada ise derse en meraklı grup bulunur. Tartışmalara katılımları her iki gruptan da fazla olmaktadır.

İki numaralı plan şeması halen bir bilen ve kendilerini bilmeyenler olarak tarif eden bir ilişki barındırmakla beraber öğrenciler arasındaki hiyerarşiyi homojenleştirmektedir. Üç numaralı plan şeması yuvarlak bir masanın etrafına sıralanmış ve kişiler arası eşit bir ilişki düzenine işaret etmektedir. Dört numaralı plan şeması ise düzenlemedeki tek ve küçük bir hareketle kişiler arasındaki ilişkinin nasıl ters yüz edilebileceğini ve bu sefer çoğunluğun bir kişi üzerinde büyük bir baskı ürettiğini göstermektedir. Maalesef dersliğin fiziksel sabitliği farklı plan şemalarını deneyimleme imkanı vermemekle beraber, tartışmalar esnasında öğrencilerin arasına oturarak, kendimi sürekli anlatan ve tartışmayı yöneten pozisyonundan kurtarmakta; kendim ve öğrenciler arasındaki hiyerarşik ilişkiyi bir yere kadar eşitleyebilmekteyim.

Dersin tartışma bölümünde, bilen ve bilmeyenlerin karşı karşıya oturma şemasını değiştirmek aynı zamanda, naifliğini kabul ederekten, iktidarın mekansal dilini bozma çabası. Bu noktada bir parantez açarak bu düşüncenin daha başarılı bulduğum bir denemesine değinmek istiyorum. Her sene mimari tasarım derslerinin birini, “bir masa, bir duvar” adı ile üniversitedeki tasarım atölyesi dışında yaparım. Buradaki amacım öğrencinin mekanla ilgili ön kabullerini bozmaktır. Öğrenciye bu durumu şöyle açıklamaktayım: “Tasarım atölyesi muhakkak dört duvar ile tarif edilen bir mekan gerektirmez. Tek ihtiyacımız olan projeleri konuşabilmek için paftalarınızı serebileceğiniz bir masa ve asabileceğiniz bir duvardır. Bir masa ve duvarın olduğu her yer tasarım atölyesi olabilir.” Bu bağlamda İstanbul Modern’den Kuledibi’ndeki bir kahvehaneye, masa ve duvarın olduğu çeşitli mekanlarda ders işlenmiştir. Situasyonist

Haraket'in 1960'larda dile getirdiği gibi bir dünyayı gizleyen ve koruyan dilden kurtulmadan, onun gerçek doğasını açığa çıkarmadan, o dünyadan kurtulmak imkansızdır. İktidar sürekli yalanın ve toplumsal hakikatin kendisi olduğundan, dil onun güvencesi, sözlük ise evrensel başvuru kaynağıdır (Khayati, 1988: 55). Bu düşünce beni dersin anlatım dilini de bozmaya yöneltmiş ve argo ifadeler dersin önemli bir anlatım dili haline gelmiştir. Her ne kadar bu tavır ve dil seçimi öğrenciler tarafından "eğlenceli ve rahat hoca" olarak algılansa da dönemin giriş dersinde bunun bilinçli bir tercih olduğu ve nedenleri açıklanmaktadır. Dönem boyunca da seyredilen filmler üzerinden her tür verili dil ve anlamı bozmanın önemi farklı örneklerle ifade edilmektedir.

Dersin mekansal dili dışında yapılan önemli bir tercih de dersin saati ile ilgiliydi. Ders üniversitenin belirlediği standart mesai saatleri dışında, akşam altıdan sonra yapılmaktadır. Bu karar hem süre olarak dersin sonunda yapılan değerlendirme ve tartışmanın ucunu açık bırakmakta hem de öğrencinin daha katılımcı ve rahat olmasını sağlamaktadır. Ders-te bu durum şaka ile karışık "rahat olun, istediğiniz gibi konuşun; şu an üst katta bölüm başkanı da rektör de yok" cümlesi ile dile getirilmektedir.

Dersi hazırladığım ilk sene aldığım ve dönemin başında öğrencileri de bu şekli ile açıklanan diğer kararlar şöyleydi: Seçmeli bir ders yani öğrencinin kendi özgür iradesi ile seçtiği bir ders olarak yoklama yapılmayacaktı. Öğrenciler derse ilgi duydukları ve merak ettikleri için gelmeli; ben de ders verirken hoca olarak bu ilgiyi canlı tutmalıydım. Bu iki tarafın ortak yapması gereken bir işti. Dersteki başarıyı bir sınama sürecine tabi kılmamak için ara sınav yapılmayacak; dönem sonunda da değerlendirmeler her öğrencinin kendi belirlediği bir konuda hazırlayacağı bir makale üzerinden yapılacaktı. Ve en önemlisi her makaleyi teslim eden en az "C" başarı notu ile değerlendirilecekti.

İki dönem boyunca uyguladığım bu stratejinin başarıya ulaştığını söylemem zor. Elli kişilik kontenjanı olan ders, ortalama 20 öğrenci ile yapıldı. Dönem sonunda verilen makalelerin çoğu internet sayfalarından "kopyala-yapıştır" komutu ile doğrudan alınmış kolaj ödevler idi. Aslında bu durumun beklenir bir yanı var. Beni şaşırtan ve hiç aklıma gelemeyecek şey, aileleri tarafından belirli bir saatten sonra evde olmaları istenen bir grup öğrencinin dersten, çalınmış ve elde edilmiş bir zaman

olarak faydalanmaları idi. Bugün ders halen yoklama ve ara sınav yapılmadan devam ediyor. Ancak artık dönem sonunda sınav yapılmakta ve değerlendirmeler buradaki anlık performanslarına dayanmaktadır.

Son Söz

Burada aslında ders veren herkesin içinde bulunduğu, birebir yaşadığı birtakım durumları iktidar ve mekana dayalı kavramlar üzerinden yeniden açıklamaya ve bir mikro kozmos ve bireyler arası mikro iktidar ilişkileri olarak tarif etmeye çalıştığım kendi dersim üzerinden kişisel deneyimlerimi aktarmayı denedim. Kendi açımdan bu yazıdaki en zor şey, kendimi aynı anda hem bu yazının öznesi hem de ele alacağım konunun bir parçası yapmak ve bunun beraberinde getirdiği naiflikler oldu. Kent sosyolojisi, mekanın ekonomi politiği ve toplumsal yapılanmalarla mekansal yapılanmalar arasındaki ilişkileri inceleyen biri olarak aklımın bir köşesinde kentteki toplumsal gruplar arasındaki ilişkiler ile burada daha küçük ölçekte ele aldığım ilişkiler arasında nasıl bir bağ kurulabilir sorusu var. Bunu söylerken kuşkusuz basit bir analogi ile kolaya kaçmamak gerektiğinin farkındayım. Okuyucunun bu çalışmayı toplumsal olgulara yukardan bakmak ile içerden bakmak arasındaki farkın neler olabileceği üzerine bir deneme olarak değerlendirmesi umuduyla yazıma son veriyorum.

KAYNAKÇA

- Auge, M. (1992); *Non-lieux Introduction a une Anthropologie de la Surmodernite*, Editions du Seuil.
- Certeau, M. (2009); *Gündelik Hayatın Keşfi – I*; çev.: Lale arslan Özcan, Dost Kitabevi Yayınları.
- Eyuboğlu, İ. Z. (2004); *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, Sosyal Yayınlar.
- Freud, S. (1996); *Totem ve Tabu*, çev.: K. Sahir Sel, Sosyal Yayınlar.
- Khayati, M. (1988); *Esir Alınmış Sözcükler: Bir Situasyonist Sözlüğe Önsöz*, Defter, Sayı 4.

Yrd. Doç. Dr. Hakkı Yırtıcı: İTÜ Mimarlık Bölümü'nden 1992 yılında mezun oldu. Yüksek lisans (1996) ve doktora (2004) çalışmasını yine aynı üniversitede tamamladı. "Çağdaş Kapitalizmin Mekansal Örgütlenmesi" isimli kitabı 2005 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları tarafından basıldı. Halen İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğretim üyesi olup;

burada mimari tasarım, dünya kentleri, modernleşme ve modernizm, sinema ve mimarlık üzerine dersler vermektedir.

İletişim: hakkiyirtici@yahoo.com